

УДК 343.123.12:343.14

DOI <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2026.41.16>

ДОСТУП СТОРОНИ ЗАХИСТУ ДО МАТЕРІАЛІВ НСРД: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ТА СТАНДАРТИ СПРАВЕДЛИВОГО СУДУ

Голинська Людмила Олександрівна,
orcid.org/0000-0001-8743-9902
доктор філософії,
старший слідчий СВ відділу поліції № 2
ОРУП № 1 ГУНП в Одеській області
капітан поліції

У статті досліджено процесуальні та стандартологічні аспекти доступу сторони захисту до матеріалів негласних слідчих (розшукових) дій (НСРД) у кримінальному провадженні. Вихідною є теза, що «доступ» не може зводитися до ознайомлення лише з результатами НСРД (протоколами, носіями, записами), адже для ефективного оспорування допустимості доказів захист має отримати можливість перевірити процесуальну основу та межі втручання: наявність і зміст дозволу слідчого судді, дотримання його параметрів, належність документування та цілісність матеріалів.

Проаналізовано співвідношення режимів ознайомлення з матеріалами під час досудового розслідування (ст. 221 КПК України) та їх відкриття після завершення розслідування (ст. 290 КПК України), а також типові ситуації неповного або несвоєчасного розкриття документів-підстав НСРД у зв'язку з режимом секретності.

Обґрунтовано, що секретність може обмежувати форму й обсяг розкриття, однак не повинна усувати можливість змагальної перевірки законності та пропорційності втручання.

Запропоновано підхід «контрольованого розкриття», за якого суд компенсує дефіцит доступу активним процесуальним контролем, наданням достатнього часу для захисту, перевіркою сумлінності дій обвинувачення щодо розсекречення та забезпеченням реальної можливості заявляти клопотання про недопустимість.

Показано кореляцію національних критеріїв із підходами ЄСПЛ до нерозкриття матеріалів, змагальності та рівності сторін, а також із практикою Верховного Суду щодо наслідків несвоєчасного відкриття документів НСРД.

Додатково сформульовано практичні орієнтири для суду та сторін щодо оцінки впливу обмеження доступу на загальну справедливість провадження.

Обґрунтовано, що визначальним є не формальний момент розкриття, а збереження реальної можливості підготовки та подання заперечень щодо допустимості доказів.

Ключові слова: проведення негласних слідчих дій, захист доступу, розкриття матеріалів, ст. 290 КПК України, ст. 221 КПК України, допустимість доказів, змагальність, рівність сторін, справедливий суд.

DEFENSE ACCESS TO USDR: MATERIALS PROBLEM ASPECTS AND FAIR COURT STANDARDS

Holynska Liudmyla Oleksandrivna,

orcid.org/0000-0001-8743-9902

Doctor of Philosophy, Senior Investigator
of the JL of Police Department No. 2
ORUP No. 1 GUNP in Odesa region
police captain

The article examines procedural rules and fair-trial standards governing the defence's access to materials of covert investigative (search) actions in criminal proceedings. The central claim is that "access" cannot be reduced to disclosure of the outputs of covert measures (records, protocols, media), because an effective challenge to admissibility requires the defence to verify the legal basis and limits of interference: the existence and content of the investigating judge's authorisation, compliance with its parameters, proper documentation, and integrity of the collected materials.

The study analyses the relationship between pre-trial familiarisation with case materials (Article 221 of the CPC of Ukraine) and post-investigation disclosure (Article 290 of the CPC), and describes typical scenarios of incomplete or delayed disclosure of authorising documents due to secrecy regimes and declassification procedures.

It is argued that secrecy may justify restrictions on the form and scope of disclosure, but must not eliminate the possibility of adversarial scrutiny of legality and proportionality.

A "controlled disclosure" approach is proposed, under which the court compensates the access deficit through active judicial supervision, granting the defence adequate time to prepare, verifying prosecutorial diligence in declassification efforts, and ensuring a real opportunity to file motions on inadmissibility.

The article aligns Ukrainian practice with the ECtHR case-law on non-disclosure, equality of arms and overall fairness, and summarises practical guidelines for prosecutors, courts and defence counsel on organising access to covert-measure materials and assessing the impact of restrictions on the fairness of proceedings.

The findings may be used to improve judicial reasoning on admissibility and to refine procedural practice, especially in cases where covert measures play a decisive evidentiary role.

Key words: covert investigative actions, defence access, disclosure of materials, Article 290 CPC of Ukraine, Article 221 CPC of Ukraine, admissibility of evidence, adversarial proceedings, equality of arms, fair trial.

Постановка проблеми та її актуальність. Проблематика доступу сторони захисту до матеріалів негласних слідчих (розшукових) дій (НСРД) є однією з ключових точок напруження сучасного кримінального процесу: саме тут перетинаються вимоги ефективності розслідування та гарантії справедливого суду.

З одного боку, НСРД як інструмент отримання доказової інформації функціонально «зав'язані» на конфіденційності методів, охороні оперативних можливостей, безпеці осіб і захисті інформаційних джерел. З іншого боку, у судовій фазі НСРД набувають статусу доказового матеріалу, а отже підлягають перевірці на предмет законності отримання, належності, достовірності та допустимості, що є неможливим без реального доступу захисту до релевантних матеріалів. Таке «подвійне призначення» НСРД зумовлює потребу в тонкому балансі між таємністю та принципами змагальності, рівності сторін і ефективності права на захист у кримінальному провадженні [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика відкриття матеріалів кримінального провадження, у тому числі щодо НСРД, досліджується як у науковій літературі, так і в аналітичних матеріалах професійної спільноти.

Дослідженню даної проблематики присвятили свої роботи такі науковці як: Жовтан Ю. В., Кучинська О. П., Сергеева Д. Б., Торбас О. О., Чебанов А. В., Яновська О. Г. та ін.

Зокрема, серед науковців відзначаються напрацювання щодо змагальності та меж відкриття матеріалів НСРД [2, с. 81], змісту поняття «відкриття матеріалів» та співвідношення суміжних процесуальних категорій [3, с. 136], а також узагальнення практики Верховного Суду щодо застосування ст. 290 КПК України [4].

Метою статті є визначення ключових проблемних аспектів доступу сторони захисту до матеріалів НСРД.

Виклад основного матеріалу. НСРД застосовуються у ситуаціях, коли відкрите слідство є неефективним або може зірвати викриття злочину. Проте саме «закритість» цієї форми збирання доказів створює загрозу процесуальній рівності сторін: обвинувачення володіє повним масивом інформації щодо підстав, меж і способу проведення НСРД, тоді як захист нерідко отримує лише кінцевий результат у вигляді протоколів чи носіїв інформації. В таких умовах принцип змагальності реалізується не декларативно, а через гарантії, що дозволяють оскаржити допустимість доказів, перевіривши їх походження, законність і пропорційність.

На рівні національного регулювання загальні рамки проведення НСРД визначені главою 21 КПК України (зокрема, через вимоги щодо підстав, порядку та процесуального оформлення негласних заходів) [1].

Водночас ключовим для обговорюваної проблематики є не лише «як» проводяться НСРД, а й «як» результати та документи, пов'язані з ними, входять у доказування і стають доступними для протилежної сторони. Саме тому центральним процесуальним механізмом, через який право на захист трансформується у практичну можливість перевірки доказів, є процедура відкриття матеріалів іншій стороні за ст. 290 КПК України [1].

У системному зв'язку з цим, важливими виступають і загальні правила щодо допустимості доказів, оскільки будь-яке обмеження доступу, яке позбавляє захист можливості ефективно оспорити законність походження доказу або спосіб його отримання, прямо впливає на якість судового контролю за допустимістю.

Важливо підкреслити, що в реальній процесуальній практиці термін «матеріали НСРД» не є однорідним: він охоплює щонайменше два змістовно різні масиви, кожен з яких має самостійне значення для права на захист.

Перший масив – це результати НСРД як потенційні докази: протоколи, матеріальні носії інформації (аудіо- / відеозаписи, цифрові файли), додатки, довідки та інші відомості, які сторона обвинувачення використовує для підтвердження фактів у провадженні.

Другий масив – це процесуальні документи-підстави НСРД, що легітимізують втручання і визначають його межі: клопотання уповноважених осіб, ухвали слідчого судді у випадках, коли вони є обов'язковими, постанови та доручення, рішення про продовження, залучення тощо. Саме другий масив, як правило, дозволяє захисту перевірити, чи було втручання в права людини необхідним, пропорційним та санкціонованим у належній формі, а також чи не відбулося виходу за межі дозволу (що має вирішальне значення для оцінки допустимості результатів НСРД) [1].

Специфіка полягає у тому, що процесуальні документи-підстави та частина супровідних матеріалів НСРД нерідко мають режим обмеження доступу, а порядок їх обігу та використання детально врегульований Інструкцією про організацію проведення НСРД та використання їх результатів у кримінальному провадженні [5].

Відповідно, конфлікт виникає не стільки на рівні загального визнання права на захист, скільки на рівні практичної реалізації: коли захисту відкривають результати НСРД, але не відкривають або відкривають із суттєвим запізненням документи, що підтверджують правову підставу та межі проведення цих дій.

У такій ситуації захист може бути поставлений у позицію, коли він змушений дискутувати про зміст доказу, не маючи повного інструментарію для перевірки його походження та законності, що прямо загрожує принципу рівності сторін [4].

Національна судова практика у відповідь на цю колізію виробляє підхід, побудований на ідеї балансу та оцінки «впливу на справедливість» у кожній конкретній ситуації.

Велика Палата Верховного Суду у своїх інформаційних матеріалах фіксувала, що питання наслідків несвоєчасного розкриття документів, пов'язаних із НСРД, у порядку ст. 290 КПК України має характер виключної правової проблеми, а отже не може вирішуватися спрощено – без урахування причин, режиму секретності та того, чи зберіг захист реальну можливість реалізувати процесуальні права [6].

У розвитку цієї логіки Верховний Суд в оглядовому матеріалі про відкриття матеріалів іншій стороні наголошує на загальному правилі, що сторони повинні розкрити докази, які є в їхньому розпорядженні, при цьому суд, оцінюючи допустимість, має досліджувати також процесуальні документи (ухвали, постанови тощо), що супроводжують отримання доказів, – тобто перевірка допустимості неминуче «впирається» у доступ до документів-підстав [4].

При цьому коректне розуміння стандарту справедливого суду вимагає виходити не з формальної альтернативи «розкрити все або не розкрити нічого», а з концепції контрольованого розкриття та компенсаторних гарантій: якщо певні елементи матеріалів НСРД не можуть бути відкриті негайно з огляду на законні підстави та режим секретності, у процедурі мають існувати інструменти, які зменшують негативний вплив такого обмеження на можливості захисту (зокрема, своєчасне вирішення питання розсекречення, забезпечення судового контролю, надання доступу в обсязі, достатньому для постановки юридично релевантних заперечень).

Такий підхід концептуально узгоджується і з практикою ЄСПЛ щодо «criminal limb» статті 6 Конвенції, де право на справедливий суд включає елементи рівності сторін і змагальності, а обмеження доступу до матеріалів допускаються лише за умов наявності достатніх процесуальних гарантій, що зберігають загальну справедливість провадження [7].

Слід зазначити, що у кримінальному провадженні «доступ до матеріалів НСРД» не зводиться до формального ознайомлення з певним масивом документів, а означає надання стороні захисту ефективного інструментарію перевірки доказу та способу його отримання. Це особливо важливо тому, що НСРД, на відміну від більшості гласних слідчих дій, містять підвищений ризик процесуальної «асиметрії»: значна частина первинної інформації щодо ініціювання, підстав, обсягу дозволу та техніки виконання тривалий час залишається у сфері відомостей, контрольованих стороною обвинувачення або уповноваженими органами, а отже, без належної процедури відкриття може не стати предметом повноцінної судової перевірки.

Саме тому законодавець у загальній конструкції доказування пов'язує допустимість доказів не лише з їх змістовною релевантністю, а й з процесуальною «чистотою» способу здобуття та можливістю іншої сторони поставити цей спосіб під сумнів у змагальній процедурі.

У цьому контексті ст. 290 КПК України виконує роль процесуального «моста» між досудовою та судовою стадіями: відкриття матеріалів іншій

стороні спрямоване на забезпечення підготовки до судового розгляду на основі знання доказової бази опонента і можливості формувати заперечення не абстрактно, а предметно [1].

Водночас щодо НСРД цей «міст» часто будується нерівномірно: відкриваються результати (записи, протоколи), але не відкриваються або відкриваються із запізненням документи, що легітимізують втручання (ухвали слідчого судді, клопотання, доручення, постанови тощо). Така ситуація здатна підважувати саму ідею змагальності, оскільки захист може залишатися у стані невизначеності щодо того, чи відповідає доказ дозволеним межам, чи не було перевищено повноваження, і чи не має місця «процесуальна підміна» обґрунтування – коли легітимність доказу фактично припускається без достатніх підстав для перевірки [4].

Проблема загострюється тим, що процесуальні документи-підстави НСРД нерідко пов'язані з режимом секретності та спеціальними процедурами обігу матеріалів. Інструкція 2012 року, яка регулює організацію проведення НСРД та використання їх результатів, підкреслює наявність особливих вимог до документування, зберігання та використання таких матеріалів, що об'єктивно ускладнює їх «миттєве» включення у стандартний режим відкриття [5].

Однак саме тут постає принциповий критерій: секретність може пояснювати технічну складність доступу, але не повинна створювати юридичну неможливість перевірки. Інакше виникає ризик ситуації, коли докази, здобуті внаслідок суттєвого втручання в права людини, фактично набувають «іммунітету» від реального оспорення – що несумісно з логікою справедливого суду.

Національна судова практика вказує, що розв'язання проблеми не може бути зведене до простого автоматизму. Велика Палата Верховного Суду, розглядаючи питання наслідків несвоєчасного розкриття документів НСРД у порядку ст. 290 КПК України, сформулювала підхід, за яким вирішальним є не лише календарний момент відкриття, а й те, чи зберіг захист реальну можливість скористатися своїми правами, чи були об'єктивні підстави для затримки, і чи вжив прокурор належних заходів для розсекречення / надання документів у допустимий спосіб [8].

Цей підхід надалі конкретизується у практичних матеріалах Верховного Суду про відкриття матеріалів іншій стороні, де акцент зроблено на тому, що доказова база має бути відома опоненту, а суд, оцінюючи допустимість, повинен аналізувати й процесуальні документи, які обґрунтовують отримання доказів [4].

Таким чином, сама логіка судового контролю за допустимістю результатів НСРД неминуче потребує доступу (у тій чи іншій формі) до документів-підстав.

Зіставлення цього підходу з практикою Європейського суду з прав людини дозволяє розкрити «стандарти справедливого суду» не декларативно, а як систему критеріїв, які можуть бути застосовані до НСРД. ЄСПЛ виходить з того, що кримінальне провадження має бути змагальним і забезпечувати рівність сторін, а доступ до доказів обвинувачення є складовою цих принципів, хоча і не є абсолютним: у певних випадках держава може обмежувати розкриття, але тоді вона повинна забезпечити достатні компенсаторні гарантії.

У справі *Rowe and Davis v. the United Kingdom* суд наголосив, що нерозкриття доказів за мотивами суспільного інтересу може бути припустимим лише за умови, що процедура забезпечує загальну справедливість і не ставить захист у суттєво гірше становище [9].

У справі *Jasper v. the United Kingdom* була підкреслена ключова роль суду як арбітра: саме суд має оцінювати необхідність нерозкриття й наслідки такого нерозкриття для справедливості, не допускаючи, щоб обмеження руйнували змагальність [10].

Особливого значення для випадків, пов'язаних із негласними методами, набуває справа *Edwards and Lewis v. the United Kingdom (GC)*. Хоча предмет цієї справи не зводився виключно до НСРД у континентальному розумінні, суд сформулював універсальну позицію: коли нерозкриті матеріали можуть стосуватися питань, які мають вирішальне значення для захисту, а процедура визначення обсягу нерозкриття не містить достатніх запобіжників, виникає порушення вимог “adversarial proceedings” і “equality of arms” [11].

Цей стандарт безпосередньо переноситься на ситуації, коли в основі доказування лежать матеріали прихованого спостереження/перехоплення: якщо захист позбавлений можливості ефективно ставити питання про підстави й межі втручання, а суд не компенсує цю прогалину належними механізмами контролю, загальна справедливість провадження опиняється під загрозою.

Нарешті, у справі *Leas v. Estonia* ЄСПЛ показав, що у контексті прихованих заходів ключовим є не лише «факт доступу / недоступу», а й якість процедури, в межах якої вирішується питання доступу: вона має бути ефективною, забезпечувати настільки можливу змагальність і давати захисту реальну можливість оскаржувати законність та необхідність застосованих заходів [12].

У підсумку ці підходи формують концептуальну рамку, яка є придатною і для національного аналізу НСРД: доступ до матеріалів повинен бути організований так, щоб поєднати охорону чутливої інформації з реальним правом захисту на перевірку доказів, причому ключовим індикатором є не формальна наявність обмеження, а наявність процесуальних гарантій, що зберігають загальну справедливість [13].

Подальший аналіз проблематики доступу сторони захисту до матеріалів НСРД потребує уточнення ще одного важливого моменту: у КПК України співіснують два різні за природою режими доступу до матеріалів кримінального провадження – ознайомлення з матеріалами до завершення досудового розслідування (ст. 221 КПК) та відкриття матеріалів після завершення досудового розслідування (ст. 290 КПК) [1]. Їх розмежування має не лише процедурне, а й принципове значення для гарантій справедливого суду, оскільки саме на «лінії переходу» між цими двома режимами зазвичай виникають найбільш конфліктні питання щодо НСРД: що саме та в які строки має бути відкрито; чи охоплює обов'язок відкриття не лише результати, а й документи-підстави; і які наслідки має ситуація, коли ключові документи (особливо ухвали слідчого судді) тривалий час лишаються в режимі секретності [1].

Стаття 221 КПК України регулює ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення, і цей інститут у своїй основі має логіку «поточного» доступу: надання стороні захисту можливості отримувати інформацію для реалізації процесуальних прав у ході розслідування, але з істотними застереженнями, зумовленими інтересами слідства [1]. При цьому закон прямо передбачає, що під час такого ознайомлення особа має право робити необхідні виписки та копії, а в разі ведення матеріалів в інформаційно-комунікаційній системі – ознайомлення може здійснюватися шляхом надання доступу або надання електронних копій чи примірників [1].

Водночас саме «до завершення» досудового розслідування забезпечує слідству певний простір для обмежень, і у випадку НСРД цей простір часто заповнюється аргументом про секретність і необхідність охорони методів. У підсумку на практиці ст. 221 КПК не гарантує захисту повного доступу до підстав і матеріалів НСРД у той момент, коли такі дії ще тривають або коли їх розкриття може поставити під загрозу результати розслідування чи безпеку осіб [1].

Натомість ст. 290 КПК України закріплює інший режим – відкриття матеріалів іншій стороні після завершення досудового розслідування, коли прокурор (або слідчий за

дорученням прокурора) визнає зібрані докази достатніми для складання обвинувального акта і повідомляє підозрюваного та його захисника про завершення розслідування та надання доступу до матеріалів [1]. І саме на цій стадії відкриття набуває системної функції гарантії справедливого суду: логіка закону полягає в тому, що сторона обвинувачення, формуючи обвинувальне твердження, повинна «вивести» доказову базу в простір змагальної перевірки, а сторона захисту – отримати повноцінну можливість підготуватися до судового розгляду, оспорюючи і зміст, і допустимість доказів [4].

У цьому сенсі ст. 221 і ст. 290 КПК не дублюють одна одну, а функціонально доповнюються: перша дає мінімально необхідний інструмент доступу під час розслідування, друга – закріплює «обов'язковий рівень прозорості» після його завершення [4].

Таке розмежування прямо впливає на проблему НСРД. Якщо до завершення розслідування секретність може відігравати вагомійшу роль, то після завершення – вона повинна співвідноситися з обов'язком забезпечити захисту можливість ефективно оспорювати докази. Саме тому в доктрині та практичних аналізах ст. 290 КПК акцентується, що поняття «відкриття» означає не формальне повідомлення, а надання доступу до матеріалів у спосіб, який реально дозволяє ознайомитися зі змістом і підготувати заперечення; зокрема, закон прямо пов'язує надання доступу з можливістю робити копії або відображення матеріалів [1].

Однак у справах, де доказування спирається на результати НСРД, з'являється структурна складність: матеріали, що обґрунтовують правові підстави негласного втручання, можуть бути розсекречені пізніше, ніж закінчено досудове розслідування, і тоді виникає питання – чи є це «об'єктивно виправданим» і чи не руйнує воно реальну можливість захисту оспорити допустимість. Саме навколо цього вузла сформована значна частина сучасних дискусій та судових оцінок [4].

У цьому контексті доречним є підхід, запропонований у сучасних наукових дослідженнях щодо застосування ч. 11 ст. 290 КПК: проблема розкриття документів-підстав НСРД не повинна вирішуватися шляхом ігнорування обов'язку відкриття, але й не може розглядатися в абсолютних категоріях. Натомість увага має бути зосереджена на тому, чи вживала сторона обвинувачення своєчасних і залежних від неї заходів для розсекречення, чи надано матеріали суду для контролю, і чи отримав захист доступ у обсязі, достатньому для постановки юридично релевантних заперечень щодо законності, меж і пропорційності втручання [3, с.137].

Саме ця логіка, поєднана з принципами змагальності та рівності сторін, дозволяє уникнути різких «процесуальних крайнощів» і водночас не допустити того, щоб режим секретності перетворився на універсальне виправдання дефіциту доступу.

Висновки. Доступ сторони захисту до матеріалів НСРД є структурною гарантією справедливого суду: він повинен охоплювати не лише результати НСРД, а й можливість перевірки їх процесуальної основи та меж дозволу. Режим секретності може обмежувати форму/обсяг розкриття, але не може нівелювати судову перевірку законності втручання і не може перетворюватися на процесуальну перевагу обвинувачення. Національні критерії оцінки «пізнього відкриття» документів НСРД мають ґрунтуватися на причинах затримки, сумлінності дій прокурора та наявності у захисту реальної можливості реалізувати свої права, що узгоджується з підходом Великої Палати ВС.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення 11.04.2026).

2. Яновська О. Г. Дотримання принципу змагальності при відкритті матеріалів негласних слідчих (розшукових) дій стороні захисту. *Вісник кримінального судочинства*. 2019. № 3. С. 81–89. DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-5372.2019.3/81-89>.
3. Горбас О. О., Чебанов А. В. Відкриття матеріалів іншій стороні в порядку ч. 11 ст. 290 КПК України: аналіз практики Верховного суду. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2024. Випуск 1 (54). С. 136-139. DOI: <https://doi.org/10.32782/ryuv.v1.2024.26>.
4. Огляд судової практики Верховного Суду про відкриття матеріалів іншій стороні у кримінальному провадженні (ст. 290 КПК України). *Судова влада України*. URL: https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/oglyady/Oglyad_VS_vidkr_mater_inshii_storoni.pdf (дата звернення 12.04.2026).
5. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: наказ Генеральної прокуратури України від 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12> (дата звернення 12.04.2026).
6. ВП ВС про виключну правову проблему несвоєчасного розкриття документів НСРД (ст. 290 КПК). URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/805855/> (дата звернення 12.04.2026).
7. Guide on Article 6 ECHR (criminal limb), актуалізований ECHR-KS (31.08.2025). URL https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_6_criminal_eng (дата звернення 13.04.2026).
8. Велика Палата Верховного Суду: повідомлення про вирішення виключної правової проблеми щодо наслідків несвоєчасного розкриття документів НСРД (ст. 290 КПК). URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/805855/> (дата звернення 13.04.2026).
9. Case of Rowe and Davis v. The United Kingdom (Application no. 28901/95): Judgment European Court of Human Rights, 16 February 2000. URI: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58496> (дата звернення: 02.03.2026).
10. Case Jasper The United Kingdom (Application no. 27052/95): Judgment European Court of Human Rights, 16 February 2000. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58495> (дата звернення: 10.04.2026).
11. *Справа Edwards i Lewis проти Сполученого Королівства* (заява 39647/98 і 40461/98 : Рішення Європейського суду з прав людини від 27 жовтня 2004.
12. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-179165%22%5D%7D> (дата звернення 15.03.2026).
13. Справа Ліас проти Естонії (Заява № 59577/08): Рішення Європейського суду з прав людини від 6 березня 2012 року, остаточне від 6 червня 2012 року / пер. з англ. О. Дроздова, О. Дроздової, Ю. Ісаєвої. URL: <https://www.echr.com.ua/wp-content/uploads/2019/03/case-of-leas-v-estonia.pdf> (дата звернення: 10.04.2026).
14. Guide on Article 6 ECHR (criminal limb) – Right to a fair trial (ECHR-KS).

Дата першого надходження статті до видання: 15.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 14.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026